

3. Поляруш А. Можливості деяких судових експертиз, що призначаються у процесі розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом підакцизних товарів / Підприємство, господарство і право, №8, 2017, с.185-188

Бурденюк Т. Г.

кандидат економічних наук, доцент
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ДАНИМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

У зв'язку з посиленням інтеграційних процесів перед вітчизняними підприємствами постає проблема підвищення ефективності їх ефективності та конкурентоспроможності на світовому ринку товарів і послуг. Сьогодні в Україні відсутня загальноприйнята методики аналізу ефективності діяльності підприємств різних видів економічної діяльності. Для вирішення даної проблеми науковці та практики застосовують ряд різновекторних підходів, які розкривають ті чи інші аспекти ефективності. Сучасні тенденції розвитку економічних відносин визначають необхідність розробки комплексного підходу до аналізу ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств за даними їх публічної фінансової звітності. У національній економіці, на жаль, більшість рішень оперативного, тактичного і стратегічного характеру не завжди ухвалюються на основі складених і підтверджених балансів. Вони у поєднанні з іншими формами фінансової звітності є джерелом інформації, яке здатне забезпечити прозорість і ефективність взаємовідносин у сфері господарювання.

У категорії ефективність виробництва втілена об'єктивна дія економічних законів, яка проявляється в отриманні результатів виробничого процесу, вищих, ніж здійснені для цього витрати. Економічна ефективність показує кінцевий корисний ефект від застосування живої праці, засобів виробництва, а також їх сукупних вкладень в процесі взаємодії.

При визначенні сутності категорії ефективності діяльності підприємства у різних авторів відсутнє єдине трактування критерію. Це свідчить про недоліки у розробці теорії, зокрема, у виявленні сутності досліджуваного поняття. Критерій ефективності діяльності підприємства повинен правильно і найбільш повно відображати сутність досліджуваного явища. Для оцінки ефективності діяльності підприємства та її виміру застосовують критерій, який характеризує ефективність з якісного боку. З наукової точки зору критерій – це властивість і якість ефективності, ознака, яка відображає найістотнішу її суть і є основним принципом оцінки.

Дослідження науково-методичних підходів до оцінки та аналізу ефективності діяльності підприємства, дає змогу умовно розмежувати існуючі методики за інструментарним критерієм на такі [1, с.325]:

– традиційна фінансово-орієнтована концепція оцінки ефективності (базується на показниках фінансової звітності, вважаючи, що результати діяльності компанії якнайкраще і найповніше відображаються у фінансових результатах та показниках, розрахованих згідно із наявними даними);

– стратегічно-орієнтована концепція визначення ефективності (базується на тісному взаємозв'язку системи оцінки різних сторін діяльності організації із стратегічними завданнями; використовується як оціночний інструментарій, як система стратегічного

управління, іноді – ще й як засіб розповсюдження інформації. Узагальнені концептуальні підходи до визначення ефективності наведені у таблиці 1.

Досліджений методичний апарат дає змогу чітко сформулювати основні вимоги до оптимальної системи аналізу ефективності діяльності підприємства [2, с.205]:

– банк даних вхідних показників формується на доступній інформації про діяльність підприємства: баланс (форма № 1), звіт про фінансові результати (форма № 2). За необхідності поглибленого аналізу використовують дані про структуру витрат (форма № 5-з), дані про середньоспискову чисельність працівників і фонд заробітної плати (форма № 1-г), звіт про наявність і рух основних засобів (форма № 11);

Таблиця 1

Порівняльна характеристика фінансово-орієнтованої та стратегічно-орієнтованої концепції визначення ефективності діяльності підприємств [1, с.325]

Ознака	Фінансово-орієнтована концепція	Стратегічно-орієнтована концепція
1	2	3
Цільова орієнтація	Внутрішнє оточення	Внутрішнє та зовнішнє оточення
Продовж. табл. 1		
1	2	3
Охоплення сфер діяльності	Здебільшого орієнтована на внутрішні процеси	Охоплює усі сфери діяльності
Рівень використання показників	Бізнес-одиниці	Всі рівні
Часова спрямованість показників	Віддзеркалюють минулий стан організації	Підпорядковані стратегічним завданням, спрямовані у майбутнє
Особливості розрахунку показників	Розраховуються від нижчого рівня до вищого	Змішаний підхід, використання принципу каскадування «згори – донизу»
Відображення результатів діяльності з точки зору зацікавлених сторін	Корисні лише частині представників зовнішнього та внутрішнього середовища	Розширений перелік зацікавлених сторін
Використання не фінансових показників	Не використовуються	Значно поширені
Зв'язок із стратегічним плануванням	Слабкий	Тісний
Орієнтація у часі	Спрямовані на досягнення короткострокових результатів, часто приносячи у жертву довгострокову перспективу	Спрямовані на успішну реалізацію стратегії

– можливість порівняння ефективності діяльності підприємства у просторі (з конкурентами) та в часі (з ефективністю діяльності конкурентів у минулих періодах, прогнозування ефективності);

– поєднання в аналізі довготермінового періоду (стратегій підприємств) та короткотермінового періоду (операційна ефективність);

– зрозумілість та простота розрахунку показників і визначення ефективності діяльності підприємства.

Сучасні методи вивчення впливу на ефективність її факторів - кореляційно-регресивний і дисперсійний аналіз - вимагають залучення масових статистичних даних і трудомістких розрахунків. Комплексний аналіз не одного показника, а загальних результатів розвитку підприємств галузі, вимагає системності і галузь при цьому виступає як єдина система. Методична та прикладна складність аналізу ефективності діяльності підприємства пов'язана з [2, с.205]:

1) обґрунтуванням вибору системи критеріїв, показників та методів аналізу ефективності діяльності підприємства (розроблення громіздких і важко інтерпретованих методів розрахунку ефективності діяльності підприємства обмежує реальні можливості аналізу);

2) вибором базового об'єкта для порівняння (пошук інформації для визначення підприємства-лідера в галузі);

3) проблематичністю використання інформації для аналізу ефективності діяльності підприємства.

При дослідженні методики аналізу ефективності діяльності підприємства за даними фінансової звітності на перший план виходить методика порівняльного комплексного рейтингового аналізу. Ця методика особливо актуальна в сучасних умовах, коли актуалізувалося питання об'єктивної оцінки ефективності діяльності різнопрофільних підприємств і прийняття на цій основі правильного управлінського рішення, для чого необхідне ранжування підприємств відповідно до комплексного рейтингового числа. Рейтинг визначають на основі ряду показників, що характеризують різні аспекти діяльності підприємства. В основу розрахунку підсумкового показника рейтингової оцінки покладено порівняння підприємств за кожним із вибраних аналітиком показників із «еталонним», тобто таким, що має найкращі результати за всіма показниками. Таким чином, базою для отримання рейтингової оцінки підприємства є не суб'єктивні припущення експертів, а результати оцінки реальних об'єктів. Такий підхід відповідає практиці ринкової конкуренції, коли кожен самостійний товаровиробник намагається виглядати за всіма показниками діяльності краще, ніж конкурент [3, с.32].

Таким чином фінансова звітність є основним джерелом інформації про діяльність підприємства на основі якої проводиться оцінка не тільки обсягу залучених підприємством коштів для фінансування діяльності, але й напрямків їх розміщення у виробничі та інші ресурси підприємства. Наявність достовірної інформації є запорукою вдалого розвитку підприємства і дозволяє уникнути фінансової кризи, а це, в свою чергу, вимагає своєчасного забезпечення інформацією процесу аналізу розміщення і стану майна підприємства та джерел його утворення. Між системою збору інформації й аналізом ефективності діяльності підприємства існують прямий і зворотний зв'язки. З одного боку, результати аналізу надходять до системи фінансового менеджменту і використовуються для прийняття відповідних управлінських рішень; а з іншого боку – від своєчасності, якості і повноти інформації залежить глибина і об'єктивність результатів аналізу.

Список використаних джерел:

1. Капаруліна М.С. Стратегічно-орієнтовані концепції визначення ефективності діяльності підприємств. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. Збірник наукових праць. Випуск 9. 2006. С.324-328.

2. Бурденюк Т. Г. Особливості діагностики фінансово-майнового стану установ державного сектору економіки. *Економіка, підприємництво та бізнес-культура:*

трансформації в умовах розвитку інновацій: матеріали міжнар. наук.-прак. конф., Херсон, 2015, С.204-206

3. Бурденюк Т. Г. Рейтингова оцінка як метод аналізу конкурентоспроможності підприємств АПК. *Облік і контроль на підприємствах АПК: стан і перспективи розвитку*: матеріали III-ої міжнар. наук.-практ. конф., К, 2008, С. 31–33.

Виногоров Г. Г.

кандидат економічних наук, доцент
Белорусский государственный экономический университет
г. Минск, Республика Беларусь

ВОПОСЫ МЕТОДИКИ АНАЛИЗА РЕНТАБЕЛЬНОСТИ МАЙНИНГА

Декрет Президента Республики Беларусь №8 «О развитии цифровой экономики»ступил в силу 28 марта 2018 года и дал сильный импульс росту резидентов Парка высоких технологий. Почти 50% из них стали резидентами в 2018 году. Тем самым этот правовой акт внес очень существенный вклад в повышение инвестиционной привлекательности Беларуси и цифровизацию ее экономики. Цифровая экономика – экономика инноваций, развивающаяся за счет эффективного внедрения передовых информационных технологий.

Принятие данного декрета ввело в хозяйственную практику новые понятия: криптовалюта, блокчейн, майнинг, токен, биткоин и др.

Криптовалюта – это виртуальные деньги, которые в отличие от фиатных средств не имеют физического выражения. Единицей такой валюты является «coin» (переводе с английского языка – «монета»). Особенностью денежной единицы является защита от подделки, так как в ней зашифрованы данные, не подлежащие дублированию. Ключевой особенностью криптовалюты является отсутствие какого-либо внутреннего или внешнего администратора. Поэтому банки, налоговые, судебные и иные государственные и частные органы не могут воздействовать на транзакции каких-либо участников платежной системы. Передача криптовалют необратима – никто не может отменить, заблокировать, оспорить или принудительно (без приватного ключа) совершить транзакцию.

Блокчейн (цепочка блоков) – это распределенная база данных, у которой устройства хранения данных не подключены к общему серверу. Эта база данных хранит постоянно растущий список упорядоченных записей, называемых блоками. Каждый блок содержит метку времени и ссылку на предыдущий блок. Применение шифрования гарантирует, что пользователи могут изменять только те части цепочки блоков, которыми они «владеют» в том смысле, что у них есть закрытые ключ, без которых запись в файл не возможна. Кроме того, шифрование обеспечивает синхронизацию копий распределенной цепочки блоков у всех пользователей, т. е. технология блокчейн – это инновационный прорыв с очень масштабными последствиями, которые затрагивают не только сферу финансов, но и многие другие отрасли. Технологию блокчейн берет на себя три важные роли, которые традиционно играет сектор финансовых услуг: регистрацию сделок, подтверждение подлинности и заключение контрактов.

Биткоин – это новое поколение децентрализованной цифровой валюты, созданной и работающей только в сети интернет. Ее никто не контролирует, эмиссия валюты происходит посредством работы миллионов компьютеров по всему миру с использованием программы для вычисления математических алгоритмов. Именно в этом заключается суть биткоина. В коде биткоина стоит ограничение: добыть можно максимум 21 млн. биткоинов.